

1. Πώς ερμηνεύετε την αλλαγή στάσης της κυβέρνησης ως προς το χαρακτήρα τον οποίο προσδίδει στις επερχόμενες εκλογές; Που εκτιμάτε ότι οφείλεται και τι συνεπάγεται η στροφή από την αυτοδιοικητική – «καλλικρατική» φιλολογία στην έκκληση για ψήφο εμπιστοσύνης επί της ασκούμενης πολιτικής του Μνημονίου;

Στην κυβέρνηση, αλλά και στο ΠΑΣΟΚ, είναι σίγουρο ότι υπάρχει πλήρης απουσία πολιτικού σχεδιασμού και δομημένης στρατηγικής. Χρειάστηκε να φτάσουμε στο τέλος του Οκτωβρίου για να αντιληφθεί το κυβερνητικό επιτελείο ότι βρίσκεται μπροστά στην καταγραφή ενός τεράστιου κύματος πολιτικής διαμαρτυρίας, που εκ των πραγμάτων θέτει ζήτημα πολιτικής νομιμοποίησης της κυβέρνησης. Υπό το κράτος πανικού επιχειρείται μια στροφή στην εκλογική στρατηγική, αλλά ως γνωστόν ο πανικός είναι ο χειρότερος σύμβουλος και φέρνει πάντοτε τα αντίθετα αποτελέσματα.

2. Η δημοσκόπηση της Vprc για το tnxs.gr καταδεικνύει ένα πρωτοφανές ποσοστό διάθεσης της κοινής γνώμης να ψηφίσει λευκό/κανένα ή να απέχει από την κάλπη ενδεχόμενων βουλευτικών εκλογών (41,2%). Αντίστοιχη είναι η εικόνα και στις αυτοδιοικητικές εκλογές, με δείγμα από την περιφέρεια Αττικής. Τι υποδηλώνει και τι προμηνύει αυτή η τάση του εκλογικού σώματος; Υπάρχουν ποιοτικές διαφορές μεταξύ αυτοδιοικητικών και βουλευτικών εκλογών ως προς τους ψηφοφόρους που «γυρνούν την πλάτη» στην κάλπη;

Οι εκλογές της 7^{ης} Νοεμβρίου θα εμφανίσουν μικρότερη αποχή και μικρότερη λευκή/άκυρη ψήφο σε σχέση με τη διαφαινόμενη αντίστοιχη σε επίπεδο βουλευτικών εκλογών. Αιτία γι' αυτό είναι ότι, λόγω των δημοτικών κυρίως εκλογών, θα απορροφηθεί ένα σημαντικό μέρος της εκρηκτικής πολιτικής δυσaráσκειας που καταγράφεται στο κεντρικό πολιτικό σύστημα.

Τα «τοπικά» πολιτικά διακυβεύματα είναι πολύ πιο «κατανοητά» από τα «κεντρικά» αντίστοιχα. Επίσης, η αίσθηση ότι μπορούν τα τοπικά ζητήματα – κυρίως στις συνθήκες κρίσης – να «επηρεαστούν» σε διάφορους βαθμούς από τους πολίτες, δημιουργεί συνθήκες μεγαλύτερης πολιτικής συμμετοχής και μικρότερης «απομάκρυνσης». Αντίθετα, αν οι σημερινές τάσεις δεν ανατραπούν ριζικά, η πολιτική διαμαρτυρία υπό τη μορφή της αποχής και της λευκής / άκυρης ψήφου, θα αποτελέσει το σημαντικότερο πολιτικό μέγεθος στις επόμενες βουλευτικές εκλογές.

3. Ποιο είναι το επικρατέστερο σενάριο για την περιφέρεια Αττικής, δεδομένης της διαφαινόμενης υπεροχής του κ.Γ.Δημαρά στις προτιμήσεις της κοινής γνώμης;

Την ώρα που γράφονται οι γραμμές αυτές η επικράτηση του Γ.Δημαρά στον πρώτο γύρο είναι βέβαιη και μάλιστα με διακριτή διαφορά από τον δεύτερο. Επίσης, είναι σχεδόν βέβαιη η επικράτησή του στο δεύτερο γύρο, όποιος κι'αν είναι αντίπαλός του. Είναι ανοικτό το ποιός θα είναι στη δεύτερη θέση του α' γύρου, λόγω μικρών διαφορών που παρατηρούνται μεταξύ τεσσάρων υποψηφίων.

Δημοσκοπικώς, ο Γ.Σγουρός (ΠΑΣΟΚ) έχει ένα μικρό προβάδισμα έναντι του Β.Κικίλια (ΝΔ). Δεν μπορεί όμως να αποκλειστεί το (αλλα Γαλλία 2002) σενάριο η 7^η Νοεμβρίου να συναντήσει τον Γ.Σγουρό στο μικρότερο σημείο της πτωτικής τάσης του και τον Β.Κικίλια σε λίγο υψηλότερο σημείο.

Επίσης, λόγω της μεγάλης ρευστότητας που υπάρχει αυτή τη στιγμή, δεν μπορούν να αποκλειστούν εντελώς και πιο «ακραία» σενάρια για τον δεύτερο του α' γύρου. Π.χ., αν ο υποψήφιος του ΚΚΕ (Θ.Παφίλης) συνεχίσει την ανοδική τάση του και καταφέρει – πράγμα δύσκολο βεβαίως – να κερδίσει το σύνολο της «βουλευτικής πρόθεσης ψήφου» προς το ΚΚΕ (15%) θα έχει πιθανότητες να βρεθεί αυτός στο δεύτερο γύρο.

Αρκετά λιγότερες πιθανότητες, αλλά όχι ανύπαρκτες, εμφανίζει και ο Α.Μητρόπουλος να βρεθεί στο δεύτερο γύρο.

4. Μέσα από την πρόθεση όσων εκφράζουν εκλογική προτίμηση, παρ' όλη τη φθορά του, το ΠΑΣΟΚ φαίνεται να διατηρεί το προβάδισμα. Πώς ερμηνεύετε το συγκεκριμένο στοιχείο; Ποια συμπεράσματα εξάγετε αναφορικά με τις υπόλοιπες πολιτικές δυνάμεις;

Η εκλογική επιρροή του ΠΑΣΟΚ έχει μειωθεί δραματικά στο σύνολο του εκλογικού σώματος. Ωστόσο, η μείωση αυτή δεν έχει έως σήμερα μεταφραστεί σε αλλαγή εκλογικής προτίμησης, αλλά έχει κυρίως διοχετευτεί στην πολιτική διαμαρτυρία σε διάφορες μορφές. Ο λόγος γι' αυτή την στάση είναι ότι σήμερα το (αυθόρμητο και ανεπεξέργαστο) κοινωνικό αίτημα είναι η ριζική αλλαγή του πολιτικού συστήματος και όχι η εναλλακτική του διαχείριση. Το πρόβλημα πολιτικής νομιμοποίησης που καταγράφεται σήμερα δεν αφορά μόνον το κυβερνητικό κόμμα, αλλά το σύνολο της επίσημης δομημένης πολιτικής. Επομένως, δεν παρατηρούνται πρωτίστως αλλαγές στην πολιτική προτίμηση, αλλά ευρύτερα αλλαγές στην εκλογική και πολιτική

συμπεριφορά. Το προβάδισμα που εξακολουθεί να έχει επί της «επίσημης ψήφου» το ΠΑΣΟΚ είναι περισσότερο προβάδισμα αδράνειας και μεταβατικής κατάστασης, παρά προβάδισμα δυναμικό και πραγματικό.

Οι εκλογές της 7^{ης} Νοεμβρίου θα αλλάξουν αντικειμενικά την κατάσταση αυτή. Θα καταγράψουν το πρόβλημα πολιτικής νομιμοποίησης που έχει σήμερα το πολιτικό σύστημα και αναμφισβήτητα θα δημιουργήσουν νέες δυναμικές και νέες καταστάσεις σε όλους τους πολιτικούς χώρους. Η εκλογική εικόνα που καταγράφεται σήμερα έχω την αίσθηση ότι θα ανατραπεί ριζικά και θα δούμε δυναμικές απρόβλεπτες. Μόνο το ΚΚΕ, ίσως, καταφέρει να διατηρήσει την σημερινή άνοδό του. Στις άλλες πολιτικές δυνάμεις και χώρους θα εμφανιστούν εκπλήξεις (αρνητικές και θετικές).

5. Ποιες αλλαγές ενδέχεται να επιφέρει στα σημερινά δεδομένα η κομματική πόλωση την οποία προκαλούν οι διακαναλικές δηλώσεις Παπανδρέου;

Η στρατηγική της «κομματικής πόλωσης» ήταν παλαιότερα και έως τα μέσα της δεκαετίας του '90 πολύ αποτελεσματική για το ΠΑΣΟΚ όταν αναφερόταν σε δύο διακριτά πολιτικά σχέδια για τη χώρα και σε δύο διαφορετικής ιδεολογίας πολιτικά προγράμματα. Στην πραγματικότητα εξέφραζε στο πολιτικό επίπεδο την υπαρκτή πόλωση σε 'αριστερά' και 'δεξιά' και δημιουργούσε όρους εκλογικής αντιπαράθεσης με κοινωνικούς και ιστορικούς-συμβολικούς όρους. Σήμερα η στρατηγική της «πόλωσης» είναι η φάρσα της μεταπολιτευτικής ιστορίας. Εκδηλώνεται ως «ανορθολογικός πανικός» ενός συστήματος που δεν έχει σχέδιο και πρόταση προς την κοινωνία για ένα «συμβόλαιο διακυβέρνησης». Επομένως, κάνει τα ήδη κακά πράγματα χειρότερα για την κυβέρνηση.